

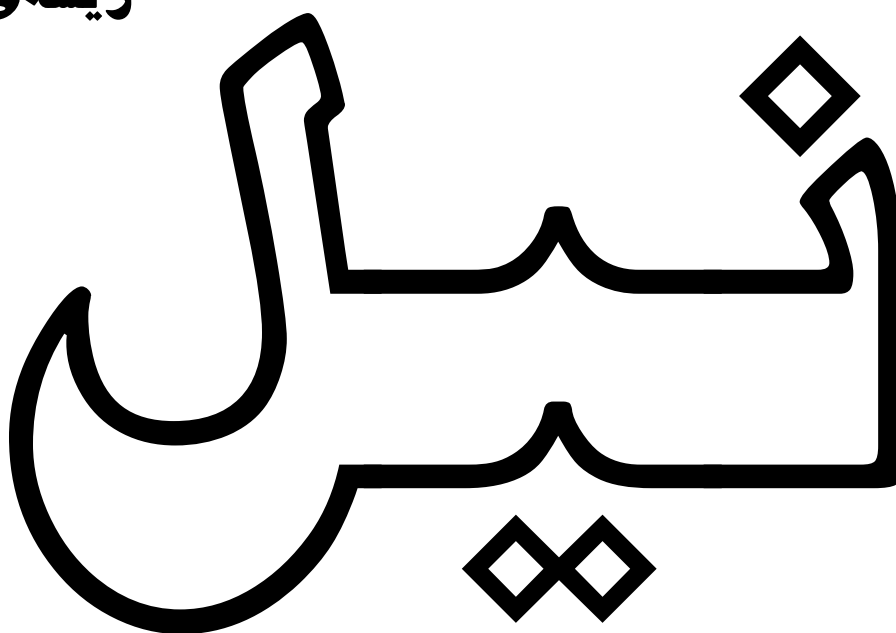

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۷۴۶

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۷۴۶، «نیل» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «نیل» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «نیل» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۷۴۶
ریشه	نیل
تعداد تکرار	۱۲
تعداد مشتقات	۱۱
تعداد ریشه مرتبط	۱۰۹

فهرست مشتقات

۱۰. یَتَأَلَوُا (۲)	۸. يَتَأَلَهُمْ (۱)	۶. يَتَأَلُ (۱)	۳. سَيَتَأَلُهُمْ (۱)	۱. تَتَأَلُهُ (۱)
			۴. نَيَّالًا (۱)	
۱۱. يَتَأَلُونَ (۱)	۹. يَتَأَلُهُمْ (۱)	۷. يَتَأَلُهُ (۱)	۵. يَتَأَلُ (۱)	۲. تَتَأَلُوا (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۹۰. كَفَى (۱)	۶۸. عَجَلَ (۱)	۴۶. دَنُو (۲)	۲۳. بَلُو (۲)	۱. ابراهيم (۱)
۹۱. كَلِمَ (۲)	۶۹. عَلُو (۳)	۴۷. دُونَ (۱)	۲۴. تَمَمَ (۱)	۲. اجر (۲)
۹۲. كُونَ (۶)	۷۰. عَذَبَ (۳)	۴۸. ذَرَرَ (۱)	۲۵. تَوَبَ (۱)	۳. اخذ (۱)
۹۳. لَحْمَ (۲)	۷۱. عَرَبَ (۲)	۴۹. ذَلَّلَ (۱)	۲۶. جَزَى (۱)	۴. اخر (۱)
۹۴. مَدَنَ (۲)	۷۲. عَزَزَ (۱)	۵۰. رَبَبَ (۲)	۲۷. جَعَلَ (۱)	۵. ارض (۱)
۹۵. مَدِينَهُ (۲)	۷۳. عَلِمَ (۲)	۵۱. رَحِمَ (۱)	۲۸. جَنَنَ (۱)	۶. اسلام (۱)
۹۶. نَصَبَ (۳)	۷۴. عَمَلَ (۲)	۵۲. رَدَدَ (۱)	۲۹. جِئَ (۱)	۷. الله (۲۲)
۹۷. نَصَرَ (۱)	۷۵. عَهَدَ (۱)	۵۳. رَسَلَ (۴)	۳۰. حَبَبَ (۱)	۸. الم (۲)
۹۸. نَفَسَ (۵)	۷۶. غَضِبَ (۱)	۵۴. رَغِبَ (۲)	۳۱. حَتَّى (۲)	۹. اله (۲۲)
۹۹. نَفَقَ (۲)	۷۷. غَنَى (۱)	۵۵. رَمَحَ (۱)	۳۲. حَزَنَ (۱)	۱۰. امم (۱)
۱۰۰. نَقَمَ (۱)	۷۸. غَيِبَ (۱)	۵۶. سَبَلَ (۲)	۳۳. حَسَنَ (۴)	۱۱. امن (۲)
۱۰۱. نِيلَ (۴)	۷۹. غَيِظَ (۳)	۵۷. سَخَرَ (۲)	۳۴. حَلَفَ (۱)	۱۲. انس (۱)
۱۰۲. هَدَى (۲)	۸۰. فَرَى (۲)	۵۸. سَلَّمَ (۱)	۳۵. حَوْلَ (۲)	۱۳. انن (۸)
۱۰۳. هَمَمَ (۱)	۸۱. فَضَلَ (۱)	۵۹. شَهِدَ (۱)	۳۶. حَيَّ (۱)	۱۴. اهل (۲)
۱۰۴. وَطِئَ (۴)	۸۲. قَتَلَ (۱)	۶۰. شَىْءَ (۲)	۳۷. خَلَفَ (۲)	۱۵. اولاء (۱)
۱۰۵. وَفَى (۱)	۸۳. قَسَمَ (۱)	۶۱. صَلَحَ (۲)	۳۸. خَمَصَ (۲)	۱۶. اول (۱)
۱۰۶. وَفَى (۲)	۸۴. قَوْلَ (۷)	۶۲. صَوَّبَ (۲)	۳۹. خَوْفَ (۲)	۱۷. اوى (۱)
۱۰۷. وَلَهُ (۲۲)	۸۵. قَوَى (۱)	۶۳. صَيَّدَ (۱)	۴۰. خَيْرَ (۲)	۱۸. ائى (۱)
۱۰۸. وَلَى (۲)	۸۶. كَبَرَ (۲)	۶۴. ضَلَّلَ (۱)	۴۱. دَخَلَ (۱)	۱۹. ابي (۲)
۱۰۹. يَدَى (۱)	۸۷. كَتَبَ (۳)	۶۵. ضَيَّعَ (۲)	۴۲. دَعَوَ (۱)	۲۰. برر (۱)
	۸۸. كَذَبَ (۲)	۶۶. ظَلَمَ (۲)	۴۳. دَمَمَ (۲)	۲۱. بشر (۲)
	۸۹. كَفَرَ (۶)	۶۷. ظَمَّ (۲)	۴۴. دَمَوَ (۲)	۲۲. بعد (۲)
			۴۵. دَى (۲)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۲۴} وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنْتَهِ عَهْدِي الظَّالِمِينَ
۲. {آل عمران - ۹۲} لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ
۳. {المائدة - ۹۴} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصِّدْقِ تَنَالُهُ أَيديكُمْ وَمِمَّا حَكُمَ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مِنْ بَخَائِهِ بِالْغَيْبِ فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ
۴. {الأعراف - ۳۷} فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ أُولَٰئِكَ يَنْتَهِمُ نَصِيْبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا أَيُّنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ
۵. {الأعراف - ۴۹} أَهْوَآءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنْتَهِمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ادْخُلُوا الْجَهَنَّمَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ
۶. {الأعراف - ۱۵} إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئَاتِهِمْ خَصَّصَ مِنْ رَبِّهِمْ وَذَلَّةً فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نُجَزِي الْمُفْتَزِينَ
۷. {التوبة - ۷۴} يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنْتَهِمُ وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَكِيلٍ وَلَا تَصِيرُ
۸. {التوبة - ۱۲} مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنْتَهِمُ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
۹. {التوبة - ۱۲} مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنْتَهِمُ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ
۱۰. {الحج - ۳۷} لَنْ يَنْتَهِمُ اللَّهُ لِحُومَهَا وَلَا دِمَائِهَا وَلَكِنْ يَنْتَهِمُ الثَّقَوِي مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ
۱۱. {الحج - ۳۷} لَنْ يَنْتَهِمُ اللَّهُ لِحُومَهَا وَلَا دِمَائِهَا وَلَكِنْ يَنْتَهِمُ الثَّقَوِي مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ
۱۲. {الأحزاب - ۲۵} وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَيْظِهِمْ لَمْ يَنْتَهِمُ خَيْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا